

รายงาน
ของ
คณะกรรมการพิจารณาการศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ....

ที่ ..... วันที่ ..... เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณา ศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ....

เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิการสามัญพิจารณาศึกษาเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการ
พิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๑๖/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มกราคม
๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. .... ขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาและเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่คณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญจะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช .... (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
๒. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง	
๓. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่สอง	

คณะกรรมการ

๑. นายเจตน์ ศิรธรานนท์	ประธานกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ สุททกวาทิน	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายสมชาย แสวงการ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายดวง อันทะไชย	กรรมการและโฆษก
๕. พลตรี กลชัย สุวรรณบุรณ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๖. พลเอก กิตติ อินทสร	กรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตน์ศิริชัย	กรรมการ
๘. พลเอก กิตติพงษ์ เกษโกวิท	กรรมการ
๙. พลโท จเรศักดิ์ อานุภาพ	กรรมการ
๑๐. พลเอก จิรพงษ์ วรรณรัตน์	กรรมการ
๑๑. นายธำรง ทศนาญชลี	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก	กรรมการ

๑๓. พลอากาศเอก บุญยฤทธิ์ เกิดสุข	กรรมการ
๑๔. พลโท พิศณุ พุทธวงศ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วินัย สร้างสุขดี	กรรมการ
๑๖. พลตำรวจโท วิบูลย์ บางท่าไม้	กรรมการ
๑๗. นายศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์	กรรมการ
๑๘. พลเอก ศุภกร สงวนชาติศรไกร	กรรมการ
๑๙. นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	กรรมการ
๒๐. พลเอก สุนทร ขำคมกุล	กรรมการ
๒๑. นางสุรางคณา วายุภาพ	กรรมการ
๒๒. พลอากาศเอก อาคม กาญจนหิรัญ	กรรมการ
๒๓. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๔. นายสกุล สื่อทรงธรรม	กรรมการ
๒๕. พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. นางสาวศศิพรรณ พวงพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นายสุรียา อุ่นคำ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นายธีรยุทธ์ ตั้งบุญเกษม	ผู้ช่วยเลขานุการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) เจตน์ ศิรธรานนท์
(นายเจตน์ ศิรธรานนท์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายสุรียา อุ่นคำ)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๒

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๗

สุธาทิพย์ พิมพ์

จำเป็น / สถาพร ทาน ๑

สุรียา / ธีรยุทธ์ ทาน ๒

รายงานการศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
ของ
คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๑๖/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาและเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ฉบับ โดยกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันถัดจากวันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง และต่อมาประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ขยายเวลาการพิจารณาออกไปอีก ๖๐ วัน (ครบกำหนดวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐) นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

๑. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑) นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๒) นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๓) นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) นายศุภชัย สมเจริญ	ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
๒) รองศาสตราจารย์สมชัย ศรีสุทธิยากร	กรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) นายดุष्ฎี พรสุขสวัสดิ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ด้านกิจการสืบสวนสอบสวนและวินิจัย)
๒) ร้อยตำรวจเอก ชรินทร์ น้อยเล็ก	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี

บุคคลที่คณะกรรมการเชิญมาชี้แจง ดังนี้

๑) นายโคทม อาริยา	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล และอดีตรองกรรมการเลือกตั้ง
๒) นางสาวลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์	รองประธานมูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย

๒. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ กฎหมายและร่างกฎหมาย

- ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑
- ๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๔) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช .... (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙)
- ๕) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้น)
- ๖) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

๒.๒ ระเบียบ

- ๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๔
- ๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๓ เอกสารอื่น ๆ

- ๑) สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ฉบับที่เสนอ กรธ.) จัดทำโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการศึกษาศึกษาเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๒) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของ คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓. ความเป็นมาและสาระสำคัญ

๓.๑ ความเป็นมา

ด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) ได้กำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จะต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน นับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๖๗ วรรคสอง) และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

แต่ละฉบับจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ (มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่) ดังนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติและเป็นการเตรียมความพร้อมในการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... เป็นการล่วงหน้าแล้ว นำผลการศึกษาเสนอคณะกรรมการวิสามัญศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาดำเนินการต่อไป ประกอบกับเมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระยะเวลาที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นั้น หากไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการล่วงหน้าแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติอาจจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่ทัน เพราะช่วงระยะเวลาในการพิจารณาชั้นกรรมาธิการจะเหลือไม่ถึง ๖๐ วัน ดังนั้น เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมาธิการที่สภานิติบัญญัติตั้งขึ้นก็จะมีข้อมูลและสามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ทันที

๓.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการใช้เป็นหลักในการศึกษาจะเป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้ยกร่าง ปัจจุบัน คือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) พิจารณาเบื้องต้น) ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อธิบายสรุปสาระสำคัญไว้ ดังนี้

๓.๒.๑ โครงสร้าง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีทั้งหมด ๗๒ มาตรา ประกอบด้วย ๔ หมวด และบทเฉพาะกาล คือ

- ๑) หมวด ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๒) หมวด ๒ การสืบสวน การไต่สวน และการดำเนินคดี
- ๓) หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๔) หมวด ๔ บทกำหนดโทษ
- ๕) บทเฉพาะกาล

๓.๒.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑) **อำนาจหน้าที่** โดยหลักการจะเป็นไปตามมาตรา ๒๒๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก การเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย

(๔) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

จากกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว จะเห็นว่าอำนาจจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงตามร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการมอบอำนาจให้กับองค์กรอื่นใด ดังนั้น การจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงถือเป็นองค์กรสูงสุด ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) อำนาจตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติ ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง

๒) การมอบอำนาจให้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นรับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะมีเพียงกรณีเดียว คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๒๕ วรรคสอง)

๒) องค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีองค์ประกอบทั้งหมด ๗ คน โดยมาจากการสรรหา จำนวน ๕ คน และคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน

สำหรับกระบวนการในการสรรหาและคัดเลือกจะใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสาม) ทั้งนี้ เนื่องจากพบว่า ที่ผ่านมาเป็นการลงคะแนนลับทำให้เกิดปัญหาการกระทำบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจค่อนข้างมาก และได้มาซึ่งบุคคลซึ่งไม่ตรงกับสิ่งที่ป็นจริง นอกจากนี้ อาจจะมีการใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือวิธีการอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง) เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถโดยแท้จริง มีความซื่อสัตย์ ใจถึง พึ่งได้ เข้ามาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่จะทำอย่างไร

เพื่อให้ได้คนดีเข้ามาใช้อำนาจ ป้องกันคนไม่ดี ไม่ให้เข้ามาใช้อำนาจ^๑ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งถือเป็น
ด่านสำคัญด่านแรกของผู้ที่จะเข้ามาปกครองบ้านเมือง ดังนั้น ไม่ว่าจะป็นองค์ประกอบคุณสมบัติ
และลักษณะต้องห้ามต่าง ๆ จึงกำหนดไว้ค่อนข้างสูง โดยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามนอกจากจะ
ปรากฏในรัฐธรรมนูญแล้ว ยังปรากฏในร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙ ด้วย

๓) กรอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำหรับการกำหนดกรอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่
จะให้สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังกล่าว
ข้างต้นนั้น คือ “การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นไปโดยสุจริต
เที่ยงธรรม กล่าวหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐาน
ทางจริยธรรม ที่สำคัญต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา” และไม่เฉพาะในเวลาที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น
แต่จะต้องทำตลอดเวลาอย่างเป็นระบบโดยเห็นว่า การป้องกันน่าจะเป็นเรื่องที่ดีกว่าการเยียวยา คือ
การป้องกันไม่ให้คนไม่ดีเข้ามาอยู่ในระบบ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งคณะ (ร่างมาตรา ๒๐)

จะดำเนินการในเรื่องสำคัญหรือเพื่อมีมติระงับ ยับยั้ง หรือยกเลิกการ
เลือกตั้ง หรือดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ เป็นต้น โดยการสืบสวน ใ้สวน
หาข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) สำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) หน่วยข่าวของรัฐ หรือหน่วยข่าวของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งให้อำนาจในการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสืบหาการกระทำความผิด การวางแผน
หรือการกระทำที่เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งก็จะปรากฏในร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา
๓๔ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานในรูปแบบเดิม คือ ขอให้มีการแจ้งก่อนถึงดำเนินการ
แต่ต้องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานเหมือนกับอัยการฝ่ายสืบสวนของประเทศญี่ปุ่น
คือ มีอำนาจสืบสวนหาข่าวเองได้ หรือสามารถรับเรื่องมาดำเนินการโดยที่ไม่จำกัดรูปแบบได้ ดังนั้น
เมื่อใดก็ตามที่มีข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นเข้ามาสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องเป็นหน้าที่ของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องเข้าไปมีบทบาทในการสืบสวน ใ้สวนคุ้มครองพยาน หรือดำเนินการ
ต่าง ๆ เพื่อให้มีการระงับยับยั้งการกระทำที่ไม่พึงประสงค์นั้นโดยเร็ว

(๒) อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ละคน (ร่างมาตรา ๒๔)

เป็นการกำหนดให้กรรมการการเลือกตั้งคนเดียวมีอำนาจในการ
สืบสวน ใ้สวน หรือสั่งระงับยับยั้งการกระทำได้โดย “ไม่ต้องรอให้มีผู้แจ้ง (Active Role)” ซึ่งเป็น
เรื่องใหม่ที่เห็นว่าจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

---

^๑ ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข
เรียบร้อยจึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมความดี ให้คนดีปกครองบ้านเมือง และคุมคนไม่ดี ไม่ให้มี
อำนาจไม่ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายได้

(๓) การมีส่วนร่วมของประชาชน

กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Engagement) ไว้ค่อนข้างมาก ซึ่งเดิมคณะกรรมการการเลือกตั้งมักจะทำงานในเชิงรับหรือรอการแจ้งเสียก่อนถึงจะดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ ความร่วมมือกับประชาชนอาจจะมี แต่มีค่อนข้างน้อย ฉะนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จึงได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง Public Engagement ด้วยกัน ๒ เรื่อง คือ

ผู้สังเกตการณ์อาสา (ร่างมาตรา ๓๓) โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะร่วมมือกับมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หน่วยงาน องค์กร หรือประชาชนอิสระก็สามารถเข้ามาเป็นผู้สังเกตการณ์อาสาได้ ซึ่งเชื่อว่าโดยวิธีนี้จะทำให้ข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสู่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวนไต่สวนได้มากขึ้นด้วย ซึ่งน่าจะดีกว่าการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะเป็นผู้รวบรวมเองฝ่ายเดียว และการกำหนดให้มี Public Engagement นี้ก็ด้วยหวังว่าจะทำให้ประชาชนทั้ง ๖๗ ล้านคน สามารถเข้ามามีส่วนช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทำให้การเลือกตั้งของประเทศสุจริตและเที่ยงธรรมมากขึ้น

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๒๖-๒๙) โดยกฎหมายเดิมกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าไม่ควรกำหนดไว้ประกอบกับ โดยบริบทของรัฐธรรมนูญนั้น ได้ให้อำนาจในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติ กับคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง จึงถือว่าเป็นองค์อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยแท้ ไม่สามารถมอบอำนาจให้หน่วยงานหรือองค์กรอื่นได้ ยกเว้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องมือเข้ามาช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในรูปแบบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าไม่เหมาะสม อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดเข้ามารองรับในเรื่องนี้ไว้ ดังนั้น การคงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้ จึงมีความสุ่มเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้มีการบัญญัติทดแทนในรูปแบบของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง จะทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งคนเดียวที่ได้รับมอบหมายโดยตรง เพื่อให้มีการดำเนินการ (Take action) ในทันที และเพื่อไม่ให้มีข้อครหา จึงกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นบัญชีไว้ ๕ ปี โดยเลือกจากบุคคลในจังหวัด ๆ ละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน (ร่างมาตรา ๒๗) แต่เมื่อมีกรณีที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นผู้แต่งตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ขึ้นบัญชีไว้ตามร่างมาตรา ๒๗ โดยต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด จำนวน ๒ คน ส่วนที่เหลืออีก ๓ - ๖ คน จะใช้วิธีการจับสลาก (ร่างมาตรา ๒๘)

ดังนั้น ทั้งผู้สังเกตการณ์อาสาและผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเป็นเรื่องของ Public Engagement ซึ่งไม่ได้เป็นอำนาจของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป

๔) กระบวนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสู่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีหลายช่องทางตามที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีหน้าที่ตามร่างมาตรา ๓๘ ที่จะต้องสืบสวนไต่สวน หรือคุ้มครองพยานผู้ให้เบาะแส โดยการสืบสวนจะเป็นการหาข่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ จากนั้นถ้าเห็นว่ามีมูลก็นำเข้าสู่กระบวนการไต่สวน ซึ่งเป็นกระบวนการเริ่มต้น และได้มีการนำหลักการรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียหรือหลักการฟังความทุกฝ่าย (Audi Alteram Partem) เข้ามาใช้ในกระบวนการไต่สวน เพราะถือเป็นกระบวนการพื้นฐานในทางอาญาหรือกระบวนการในทางปกครองโดยปกติทั่วไป กล่าวคือ ผู้ถูกกล่าวหาย่อมมีโอกาสที่จะได้ชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงในส่วนของตน ดังนั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีมูลก็ถือว่าเป็นอันเสร็จสิ้นไป แต่หากเห็นว่ามีความคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว จากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาต่อไปว่า กรณีนั้น ๆ จะเป็นปัญหาในเรื่องใด กล่าวคือ ถ้ามีมูลและเป็นคดีอาญาด้วยก็จะดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานจัดทำสำนวนส่งให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินคดีในศาลอาญาต่อไป แต่ถ้าเป็นกรณีมีมูลและมีพฤติการณ์ส่อว่าจะมีการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม กรณีนี้จะเป็นการฟ้องขอเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจะดำเนินการในศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี โดยหากเป็นการเลือกตั้งระดับชาติจะเป็นอำนาจของศาลฎีกา ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ (ร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖)

๕) สภาพปัญหาในการดำเนินการที่ผ่านมาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สืบเนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มาตรฐานในการดำเนินคดีของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับศาลยุติธรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ศาลไม่รับฟ้องหรือยกฟ้อง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงให้ความสำคัญกับปัญหานี้ และได้นำมาพิจารณาซึ่งพบข้อเท็จจริงว่า มาตรฐานการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับมาตรฐานการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรมนั้น แตกต่างกันมาก โดยมาตรฐานการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ถ้าเป็นคดีอาญา “จะต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัย” แต่กฎหมายที่ผ่านมา มาตรฐานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้ในการสืบสวนหรือไต่สวนว่ามีมูลหรือไม่นั้น จะใช้มาตรฐานว่า “มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า” ดังนั้น เมื่อใช้มาตรฐานเพียงเท่านี้ในการดำเนินคดีอาญาโดยส่วนใหญ่ศาลก็จะพิพากษายกฟ้อง ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการแยกคดีออกเป็น ๒ ส่วน คือ

(๑) ถ้าเป็นคดีอาญาจะต้องใช้มาตรฐาน “พิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัย” สรุปลำนวนเสนอพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งฟ้องศาลอาญาต่อไป ตามร่างมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

(๒) ถ้าเป็นเรื่องการฟ้องขอเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินการโดยใช้มาตรฐานเดิม คือ “มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า” ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ได้โดยปกติ

๔. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ได้เริ่มดำเนินการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยเชิญหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ นับตั้งแต่วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้ข้อสรุป ดังนี้

๔.๑ กรณีการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้เสนอ) ทั้ง ๒ ฉบับ ได้กำหนดให้ยังคงมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) พิจารณาเบื้องต้น) นั้น ไม่ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่กำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นมาแทน ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาของคณะกรรมการพบว่า การกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น จะมีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการเลือกตั้งได้ โดยปรากฏแนวความคิดต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

๔.๑.๑ แนวคิดในการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑) ข้อคิดเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ให้เหตุผลของการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่า เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญรองรับไว้ ดังนั้น การคงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้ตามเดิมจึงอาจสุ่มเสี่ยงต่อการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ และแม้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะถูกยกเลิกไปแล้ว การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กำหนดให้องค์อำนาจเป็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยตรงตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และสิ่งที่จะช่วยเสริมให้การดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ การเพิ่มกระบวนการโดยให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบ “ผู้สังเกตการณ์อาสา” หรือ “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” ซึ่งในส่วนของผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น จะใช้รูปแบบการขึ้นบัญชีจังหวัดละ ๕ - ๘ คน จึงสามารถช่วยสืบเสาะหาข่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตลอดเวลา ไม่เฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น แต่เมื่อถึงคราวเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเลือกบุคคลในจังหวัดที่ขึ้นบัญชีไว้ จำนวน ๒ คน ที่เหลืออีก ๓ - ๖ คน จะใช้วิธีการจับฉลากจากบัญชีซึ่งเป็นบัญชีรวมที่ขึ้นบัญชีไว้ ดังนั้น ๓ - ๖ คน ที่เหลือจึงอาจไม่ใช่คนในจังหวัดนั้นก็ได้

ส่วนรูปแบบของการมีผู้ตรวจการเลือกตั้ง แม้จะยังไม่มีใช้ในประเทศใดมาก่อน แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้พิจารณาปรับปรุงมาจากระบบคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งมีความแตกต่างตรงที่จะไม่มีการอยู่ประจำพื้นที่ และไม่มีการใช้อำนาจแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งเหมือนกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเดิม ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่เพียงตรวจสอบ สอดส่องหาข้อมูล และรายงานความผิดปกติต่าง ๆ ไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายให้ลงไปตรวจสอบพื้นที่นั้น ๆ เพื่อมีคำสั่งโดยทันที และสาเหตุที่ไม่ให้อยู่ประจำพื้นที่นั้น เนื่องจากที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหา เพราะการให้คน

ในพื้นที่เป็นผู้ดูแลกันเองมักจะเกิดข้อครหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาโดยตลอด ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างใหม่ โดยกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งทุกจังหวัด จังหวัดละประมาณ ๕ - ๘ คน ขึ้นบัญชีไว้เป็นเวลา ๕ ปี โดยแม้จะไม่ใช่ช่วงเวลาการเลือกตั้ง บุคคลที่ขึ้นบัญชีไว้ก็มีหน้าที่ต้องทำงานตลอดเวลา ส่วนหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ร่างมาตรา ๒๖ วรรคห้า ได้กำหนดไว้ว่า “ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ซึ่งในการกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องไปกำหนดให้ปฏิบัติงานตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพราะการทุจริตการเลือกตั้งไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ปัจจุบันได้มีการทำเป็นกระบวนการขั้นตอนและทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น บุคคลที่ได้รับเลือกมาจะต้องทำหน้าที่นับตั้งแต่วันที่เข้าสู่บัญชีเพื่อสืบเสาะแสวงหาข้อมูลในจังหวัดของตนแล้วรายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง หรือแจ้งผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็ได้ เพื่อเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนและไต่สวน Take Action ได้ทันที แต่ในช่วงที่มีการเลือกตั้งจะใช้อีกรูปแบบคือ ไม่ต้องการให้มีคนในพื้นที่มากเกินไป จึงกำหนดไว้เพียงให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งเป็นบุคคลในจังหวัดนั้นเพียงจำนวน ๒ คน ที่เหลือ ๓ - ๖ คน จะใช้วิธีการจับสลากจากบัญชีซึ่งใช้ร่วมกันทั้งประเทศ และวิธีการปฏิบัติงานจะไม่ได้ปฏิบัติงานในรูปแบบองค์คณะ แต่จะปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างอิสระจากกัน เพื่อป้องกันปัญหาการกระทำบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจ และในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยหลักจะเข้ามาทำหน้าที่คล้าย ๆ กับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่จะเน้นไปในเรื่องการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยังคงมีอยู่เช่นเดิม เพราะยังมีหน้าที่ในการจัดการการเลือกตั้งตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในทุกระดับตลอดเวลา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงสามารถให้ความช่วยเหลือทำงานเชื่อมโยงกับผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพได้ แต่อย่างไรก็ตามหากมีข้อห่วงใยถึงเรื่องความเชื่อมโยงว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งจะถูกปล่อยให้ปฏิบัติงานอย่างโดดเดี่ยว ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ปรากฏตามร่างมาตรา ๒๖ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานจะกำหนดเป็นระเบียบ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสามารถไปกำหนดได้ว่าจะให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างไรได้บ้าง อีกทั้งตามร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งสามารถรายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โดยตรง ฉะนั้น โดยสภาพสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนอยู่แล้ว แต่ถ้าไม่ให้การสนับสนุนผู้ตรวจการเลือกตั้งก็สามารถรายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

๒) ข้อพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา

(๑) คณะกรรมการมีข้อห่วงใยในประเด็นเรื่องของการได้มาซึ่งผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยเห็นว่า ควรจะมีความชัดเจนและยึดโยงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพราะตามที่ปรากฏในมาตรา ๒๗ วรรคห้า นั้น บัญญัติเพียงว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร การคัดเลือก การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด” ทั้งนี้ เนื่องจากจุดอ่อนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมาจากข้าราชการจึงขาดการตรวจสอบจากภาคประชาชน ส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น เห็นว่า การดำเนินการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจไม่มีความโปร่งใส โดยอาจได้มาแต่เฉพาะคนที่ตนเองต้องการ หรือคาดเดาได้ว่าจะเป็นผู้คนใด ดังนั้น การดำเนินการ

คัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงจะต้องเป็นการดำเนินการคัดเลือกด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๒) ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามักจะได้รับการวิจารณ์จากประชาชนในพื้นที่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยส่วนใหญ่จะถูกกำหนดตัวบุคคลเป็นลำดับขั้นตอนไว้แล้ว ประกอบกับเมื่อได้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ แม้จะมีความชำนาญในพื้นที่จริง แต่เพราะด้วยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพรรคการเมืองหรือนักการเมืองในพื้นที่อาจเกิดความเกรงใจ ไม่กล้าที่จะรายงานข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ การซื้อสิทธิขายเสียงจึงเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้น ในแนวความคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเป็นการทำงานเต็มเวลาตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ตามวาระจึงน่าจะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาได้

(๓) การกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น เห็นว่า ควรต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

(๔) คุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้งควรจะกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่

(๕) การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งถือเสมือนเป็นประตูไปสู่อำนาจรัฐ และสามารถคาดการณ์ได้ว่าพรรคการเมืองจะต้องส่งคนเข้าไปแทรกแซง ดังนั้น ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ๕ - ๘ คน ที่จะกำหนดขึ้นนั้น จะสร้างความเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าจะไม่ใช่คนของพรรคการเมืองในการเข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งให้การเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ จะมีวิธีการในการคัดเลือกเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเป็นกลางจริง ๆ เข้ามาทำหน้าที่นี้อย่างไร ด้วยเหตุนี้ กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงต้องมีความแข็งแกร่ง เครื่องครัด รอบคอบรัดกุม และประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการสรรหา มิใช่มาจากการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงฝ่ายเดียว ฉะนั้นคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามจึงต้องมีความชัดเจน

(๖) การทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องมีความต่อเนื่อง และจะต้องมีการเชื่อมโยงประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อช่วยเป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๗) แนวความคิดเดิมที่ต้องการมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยจำลองคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลางไปไว้ในจังหวัด ซึ่งจะมีทั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและการบริหารจัดการเลือกตั้ง ดังนั้น ในเรื่องของผู้ตรวจการเลือกตั้งนี้ ก็ควรจะต้องมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมายและด้านการบริหารจัดการการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ด้วย ไม่ใช่ทำหน้าที่เพียงตรวจสอบการกระทำความผิดแล้วรายงานเท่านั้น ดังนั้น จะทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งได้เข้าไปสอดส่องดูแลหรือมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถให้คำแนะนำปรึกษาหรือตักเตือนเจ้าหน้าที่ได้ ซึ่งเดิมเคยเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยถือเป็นการดุลและคานอำนาจในระดับหนึ่งระหว่างฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำกับฝ่ายที่มีลักษณะค่อนข้างไปในทางการเมือง แต่หากปล่อยไว้ตามร่างกฎหมายฉบับนี้ซึ่งให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ประจำดำเนินการเองทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียวก็อาจเกิดปัญหาตามมาได้ ฉะนั้น การเปลี่ยนจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไปเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงควรจะต้องทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม ไม่ด้อยไปกว่าการมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๘) การกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคนนั้น เห็นว่าน้อยเกินไป เพราะคนเพียงห้าคนถึงแปดคนนั้น อาจเป็นเป้าหมายของนักการเมืองได้ง่าย แต่หากมีจำนวนห้าคนถึงสิบห้าคนก็อาจยากต่อการถูกแทรกแซง นอกจากนี้ก็ควรคำนึงถึงสัดส่วนของประชากรหรือพื้นที่ของแต่ละจังหวัดด้วย

(๙) การกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งจะมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี

- หากผู้ตรวจการเลือกตั้งมีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้การเลือกตั้งและการตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

- ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความหลากหลายจากบุคคลที่ดำรงอาชีพแตกต่างกันหลายสาขา จึงน่าจะมีมุมมองความคิดที่หลากหลายทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งเป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย

- การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นระบบที่มีการกระจายตัวทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงขึ้น

ข้อเสีย

- หากผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่มีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้การเลือกตั้งและการตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นไปอย่างไม่มีคุณภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากที่มาของผู้ตรวจการเลือกตั้งจะมาจากบุคคลในพื้นที่จำนวน ๒ คน และจับสลากมาอีกจำนวน ๓ - ๖ คน จึงอาจจะไม่มีความเข้าใจประชาชนในพื้นที่เท่าที่ควรและอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

- การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีกำหนดเวลาที่ชัดเจนเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ก็จะหมดหน้าที่ไป เว้นแต่จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรณี ๆ ต่อไปอีก ทำให้การดำเนินการขาดความต่อเนื่อง

- ผู้ตรวจการเลือกตั้งจำนวน ๓ - ๖ คน ที่มาจากการจับสลากมาจากที่อื่นจะไม่รู้จักพื้นที่ และหากจับสลากได้ในจังหวัดอื่นที่ไกล ๆ จะปฏิเสธไม่ไปหรือไม่

- ค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ในการไปปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลา ๒ - ๓ เดือน เช่น ค่าที่พัก ค่าเดินทาง เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

- เนื่องจากเป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นรูปแบบใหม่ อาจจะไม่มีความคุ้นเคยหรือผูกพันต่อองค์กร รวมทั้งการศึกษากฎและระเบียบ ก็อาจไม่มีความรู้ความชำนาญเท่าที่ควร

๔.๑.๒ ข้อคิดเห็นที่จะให้คงไว้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมาจากการสรรหาและแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดละห้าคน จากผู้มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗ และได้รับการสรรหาตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยคำนึงถึงผู้ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก ความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา มีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

๑) ข้อคิดเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอนั้น ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้ข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการว่า เป็นแนวความคิดที่พิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในแบบเดิม โดยต้องการที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมมากขึ้น ซึ่งหากการมีผู้ตรวจการเลือกตั้งแล้วจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมมากขึ้นก็ น่าจะมีความคุ้มค่า แต่อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้ ก็จะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมากขึ้นจากเดิมที่คาดว่าจะใช้ระยะเวลาในการจัดการเลือกตั้งเป็นเวลา ๒ เดือน และใช้งบประมาณ จำนวน ๑๒๐ ล้านบาท ก็อาจจะใช้ระยะเวลาในการทำงานเป็น ๔ เดือน หรือขยายออกได้อีก ๒ เดือน ทำให้ระยะเวลาการทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจจะต้องใช้ระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน จึงคาดว่าจะใช้งบประมาณไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ ล้านบาท ในการจัดการเลือกตั้งครั้งหนึ่ง และก็ยังไม่ทราบว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาความเชื่อมโยงกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ได้หรือไม่ เพราะไม่ทราบว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งจะถูกส่งตัวมาจากที่ใด ในขณะที่เดียวกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันได้มีแนวความคิดว่า ในอนาคตจะมีประชาชนเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง โดยมีแนวทางว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องไม่เป็นข้าราชการประจำในพื้นที่ และต้องมาจากประชาชนในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพื่อกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นพนักงานหรือข้าราชการประจำ ซึ่งจะปกคลุมถึงมาถ่วงดุลและคานอำนาจกัน ดังนั้นจึงเห็นว่าการมีผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจจะยังไม่ตอบโจทย์การเลือกตั้งที่ต้องการให้อยู่ในมือของประชาชนได้เท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการเลือกตั้งยอมรับว่า การมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านมาที่มีข้อครหาว่ามีความเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง จึงอาจทำให้การเลือกตั้งแต่ละจังหวัดไม่สุจริต แต่ก็ยังมีความเห็นว่า ควรคงซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเอาไว้ เพราะมีเรื่องความชำนาญในพื้นที่ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมีความชำนาญในพื้นที่มากกว่า เพียงแต่จะต้องปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยจะมีให้มีอำนาจเกี่ยวกับการพิจารณาสืบสวนหรือไต่สวน กำหนดให้เป็นเพียงผู้ควบคุมการเลือกตั้ง และไม่ให้มีเงินเดือนประจำ แต่ให้ได้รับเป็นเบี้ยประชุมแทน เป็นต้น เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ แต่หากเป็นกลไกในลักษณะของผู้ตรวจการการเลือกตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะคัดสรรบุคคลมาทำหน้าที่ค่อนข้างยาก เพราะห้ามเป็นข้าราชการประจำและเกี่ยวข้องกับการเมือง อีกทั้งจะไม่คุ้นเคยในพื้นที่ที่ไปปฏิบัติหน้าที่ และจะมีค่าใช้จ่ายมากกว่ารูปแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ เพราะนอกจากค่าตอบแทนแล้วยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าเดินทางด้วย ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันจึงได้มีแนวความคิดที่จะปรับปรุงการทำงานใหม่ โดยการให้มีคนมาช่วยในการทำงานจากการขอความร่วมมือและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้มีการจัดทำเวิร์คช็อป (Workshop) เพื่อให้ได้วิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้ข้อสรุปว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องมาจาก ๕ สายงาน ดังนี้

- (๑) ผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองและการเลือกตั้ง
- (๒) ผู้มีประสบการณ์ทางด้านกฎหมายและการสืบสวนสอบสวน
- (๓) ผู้มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารองค์กร

(๔) ผู้มีประสบการณ์ในการให้การศึกษาทางการเมืองกับประชาชน

(๕) ภาคประชาสังคม

สำหรับการสรรหาจะต้องเสนอบุคคลจำนวน ๓ เท่าในแต่ละสายงาน และต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบทั้ง ๕ สายงาน ทั้งนี้ ในการจัดทำเวิร์คช็อป (Workshop) ไม่ได้คำนึงว่า จะต้องเป็นข้าราชการประจำหรือไม่ แต่หากไม่เป็นข้าราชการประจำได้ก็จะเป็นการดี เพราะจะทำให้ การเลือกตั้งอยู่ในมือประชาชนทำให้ประชาชนเป็นฝ่ายจัดการเลือกตั้งเอง และยังเห็นว่าคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจไม่จำเป็นต้องเข้ากันได้ดีกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ ฝ่ายข้าราชการประจำ เพราะหากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคือฝ่ายประชาชนที่มากำกับ การเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความใกล้ชิดกัน แต่ต้องการให้เป็นการกำกับดูแลและตรวจสอบซึ่งกันและกัน จึงเป็นอีกกลไกหนึ่งที่คานอำนาจซึ่งกัน และกันในระดับพื้นที่จังหวัด นอกจากนี้ การมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยังก่อให้เกิด ประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเป็นบุคคลที่เคารพนับถือของคนในพื้นที่

(๒) มีความชำนาญในพื้นที่ สามารถออกปฏิบัติหน้าที่ในช่วงระยะเวลา เลือกตั้งได้ทันที

(๓) การปฏิบัติหน้าที่ประจำของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (วาระ ๔ ปี) ทำให้เกิดความชำนาญ เข้าใจในงาน และการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

(๔) มีความผูกพันและมีอุดมการณ์ร่วมกับองค์กร ส่งผลให้การทำงานมี ประสิทธิภาพ

๒) ข้อพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา

(๑) การคงไว้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อาจยังมีความ จำเป็น เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหากเป็นบุคคลในพื้นที่จะทำให้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับ พื้นที่และบุคคลที่มีอิทธิพลต่าง ๆ เป็นอย่างดี ดังนั้น ถ้ามีกระบวนการสรรหาบุคคลที่ดี และปฏิบัติ หน้าที่อย่างสุจริตก็จะเป็นผลดีและเป็นที่ยอมรับ และเห็นว่านอกจากจะมีการตรวจสอบจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งกลางแล้ว ควรจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบในพื้นที่ด้วย ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวควรมีผู้แทนจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะจากผู้แทนของพรรคการเมือง และประการสำคัญ เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ควรเป็นข้าราชการประจำ เพราะอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ทางราชการเอื้อประโยชน์ได้ ดังนั้น หากกระบวนการทั้งหมดเป็นไปด้วย ความโปร่งใสคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้นำตามธรรมชาติก็จะได้การยอมรับ จากคนในพื้นที่

(๒) การได้มาซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะการสรรหา จะต้องมีการสรรหาที่มีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหา คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องกำหนดให้มีการสรรหา ที่ดี การปฏิบัติหน้าที่ต้องมีการตรวจสอบได้ และไม่มีอิทธิพลในจังหวัดครอบงำ

(๔) ข้อเสียของผู้ตรวจการเลือกตั้ง คือ ต้องคัดเลือกบุคคลเป็นจำนวนมาก ใช้งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายสูง บุคคลที่ได้คัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งหากเป็นคนนอกพื้นที่อาจไม่รู้เท่าทันคนในพื้นที่

๔.๑.๓ แนวคิดในลักษณะรูปแบบผสม

คณะกรรมการได้มีข้อพิจารณาว่า นอกจากแนวความคิดที่ต้องการจะให้ มีผู้ตรวจการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามเหตุผลที่ได้มีการนำเสนอมาแล้วข้างต้น อีกหนึ่งแนวความคิดที่คณะกรรมการได้หยิบยกขึ้นพิจารณา คือ แนวคิดที่จะให้มีทั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้มีการออกแบบผสมผสานระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่น่าจะเป็นประโยชน์ หากสามารถจัดรูปแบบและวิธีการให้เหมาะสม ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีข้อพิจารณา ดังนี้

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา

๑) อาจกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามรูปแบบที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีแนวคิดที่จะเสนอปรับปรุงแก้ไขผสมผสานกับการมีผู้ตรวจการการเลือกตั้งตามแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยอาจลดจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งลง ให้มีความเหมาะสม และให้ทำหน้าที่คล้ายกับผู้ตรวจการแผ่นดิน รับผิดชอบพื้นที่ตามภูมิภาคต่าง ๆ หรือมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่เฉพาะตามจุดที่เป็นปัญหาที่จะทำให้ประหยังบประมาณได้

๒) ด้วยเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยังมีความจำเป็นที่จะสามารถจัดการการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพได้ เพราะเป็นผู้ที่มีความชำนาญในพื้นที่ สามารถที่จะรับรู้รับทราบข้อมูลในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่วนข้อกังวลว่าจะมีความเชื่อมโยงกับพรรคการเมืองหรือมีการครอบงำโดยพรรคการเมืองซึ่งเป็นปัญหาเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา ก็อาจจะแก้ไขด้วยกระบวนการสรรหาที่มีประสิทธิภาพและเป็นหลักประกันที่ดีให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยคณะกรรมการสรรหาจะต้องมาจากบุคคลที่มีความหลากหลาย มีความเที่ยงธรรม และมีความโปร่งใส ซึ่งหากสามารถสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็จะสามารถบังคับการเลือกตั้งของจังหวัดนั้น ๆ ไปสู่ทิศทางที่ดีได้ ส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งก็อาจจะกำหนดรูปแบบให้เข้ามาทำหน้าที่อีกชั้นหนึ่ง เพื่อตรวจสอบเรื่องทั่ว ๆ ไปก็จะทำให้กระบวนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักประกันที่มั่นคงเพิ่มขึ้น

๓) หากจะต้องพิจารณาเลือกระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็อาจเกิดปัญหาได้ เพราะถ้าหากมีความชำนาญในพื้นที่มากเกินไปจนไม่มีระยะห่างหรือไม่รู้จักพื้นที่เสียเลยก็จะเป็นอุปสรรคได้ ดังนั้น การกำหนดในรูปแบบผสมผสานจะมีความลงตัวมากกว่า เนื่องจากการมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะช่วยตอบคำถามเรื่องความไม่ชำนาญในพื้นที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ด้วยการจับสลากลงพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งก็จะช่วยในการกำกับดูแลไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไปมีสัมพันธ์กับบุคคลในพื้นที่มากเกินไป จนทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม โดยอาจลดจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งลงตามความเหมาะสมเพื่อประหยัดงบประมาณ และให้เน้นความสำคัญไปที่กระบวนการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเป็นกลางอย่างแท้จริงเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการเลือกตั้ง

๔) ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรกำหนดให้ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะของเบี้ยประชุม เพื่อให้ได้บุคคลที่ต้องการจะอาสาสมัครเข้ามาทำหน้าที่อย่างแท้จริง และต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสรรหาใหม่ให้มีความโปร่งใส ส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งควรกำหนดให้มีไปตามภาคต่าง ๆ เช่น ถ้ากำหนดให้มีจำนวน ๑๐๐ คน ก็อาจกำหนดให้มีภาคละ ๒๕ คน เป็นต้น เพื่อให้มีความชำนาญในพื้นที่ระดับหนึ่งเมื่อต้องจับสลากให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดต่าง ๆ หรือตามที่ได้รับมอบหมายในภาคนั้น ๆ

๕) การใช้รูปแบบที่ผสมผสานโดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในรูปแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ และให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วยก็อาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก และมอบหมายให้ไปตรวจสอบเฉพาะพื้นที่ที่มีปัญหา

๖) ควรคงจุดแข็งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้แล้วผสมผสานกับแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการจะให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๒ กรณีการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น ที่ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามบทเฉพาะกาลในกฎหมายแต่ละฉบับมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ

๑) ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๓ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จัดทำขึ้นใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๒) บทบัญญัติมาตรา ๔๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้รวมทั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ โดยให้เริ่มนับวาระตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

๓) บทบัญญัติมาตรา ๖๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... (ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) พิจารณาเบื้องต้น) กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั้ง ๓ มาตรา ดังกล่าว จะเห็นว่า ร่างของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะมีผลกระทบต่อกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการในองค์กรอิสระอื่นมากที่สุด เพราะจะเป็นบรรทัดฐานให้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ด้วย

๔.๒.๑ ข้อคิดเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เกี่ยวกับประเด็นนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ให้เหตุผลว่า บทบัญญัติตามร่างมาตรา ๒๕ เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น ที่ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนครบวาระ ซึ่งประเด็นนี้ เป็นประเด็นสำคัญ แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาโดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการตามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องการให้ “การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา” อันเป็นอุดมการณ์ที่ได้กำหนดไว้ (Idealistic) โดยได้มีการเพิ่มคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้ในรัฐธรรมนูญค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ก็เพื่อประกันการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น ตามบทเฉพาะกาลจึงไม่ใช้การเลือกปฏิบัติ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งบุคคลใดก็ตามที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดก็สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนครบวาระ ส่วนผู้ที่ขาดคุณสมบัติก็ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่ตามแต่คุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ละคน ซึ่งโครงสร้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะใช้กับองค์กรอิสระทุกองค์กรรวมทั้งศาลรัฐธรรมนูญด้วย

๔.๒.๒ ข้อคิดเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่า กรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๕ คน ในชุดปัจจุบันนั้น มาจากการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและการสรรหาโดยคณะกรรมการ ซึ่งทั้ง ๕ คน มีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ รวมทั้งผ่านการรับรองและตรวจสอบคุณสมบัติจากวุฒิสภา และได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นตามหลักการบัญญัติกฎหมายเมื่อบังคับใช้แล้วจะต้องไม่ทำให้เสียสิทธิ ไม่มีผลบังคับย้อนหลัง และต้องไม่เป็นการรอนสิทธิของผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น

นอกจากนี้ หากจะพิจารณาในด้านผลกระทบของหน่วยงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งมีผลกระทบ ๑ - ๒ คน ซึ่งถือว่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอิสระอื่น ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ซึ่งมีผลกระทบประมาณ ๗ คน หรือศาลรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบประมาณ ๔ - ๕ คน แต่หากจะพิจารณาในด้านการพัฒนาแล้วจะทำให้การพัฒนาขาดความต่อเนื่องหรือไม่

๔.๒.๓ ข้อพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาโดยรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว เห็นว่า

๑) หากจะพิจารณาในเชิงหลักกฎหมายแล้ว จะถือว่าเป็นการบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังหรือไม่ เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกคนดำรงตำแหน่งอย่างถูกต้องตามกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้น แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังจะนำหลักการใหม่ไป

บังคับย้อนหลังให้ต้องพ้นจากตำแหน่ง และถึงแม้หลักการนี้จะมีข้อยกเว้น แต่การจะเข้าข้อยกเว้นไม่ว่าจะเป็นกฎหมายประเภทใด ไม่ว่าจะเป็กฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา หากมีผลย้อนหลังไปกระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือผลประโยชน์ที่บุคคลรับไว้โดยชอบด้วยกฎหมายก่อนที่กฎหมายนั้นจะมีผลใช้บังคับ จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุผลพิเศษ เช่น เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง หรือเพื่อความเป็นธรรมในสังคม ถึงจะอนุญาตให้มีผลย้อนหลังได้ ซึ่งในกรณีของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ต้องตีความว่าจะเข้าข้อยกเว้นหรือไม่ และจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ มิเช่นนั้นก็จะเป็มาตรฐานใหม่ที่กฎหมายสามารถใช้บังคับย้อนหลังได้

๒) การให้อำนาจกรรมการสรรหาเป็นผู้พิจารณาและวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ และหากคณะกรรมการสรรหาไม่คำวินิจฉัยว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญก็ให้กรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหาไม่คำวินิจฉัย และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุดนั้น จะกระทำมิได้หรือไม่ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓) การดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งในชุดปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนครบวาระอาจจะมีข้อดีข้อเสีย ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ผ่านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้ง หรือการดำเนินการในกิจกรรมทั้งหลายซึ่งได้รับการยอมรับจากประชาชน

(๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีความชำนาญหรือประสบการณ์เกี่ยวกับ กระบวนการในการเลือกตั้งหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้อง

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ บทบัญญัติ ของกฎหมายค่อนข้างดีและสามารถวินิจฉัยชี้ขาดสำนวนคำร้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะทราบถึงความรู้ความสามารถของ ผู้ได้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ว่าบุคคลใดมีความรู้ความสามารถในด้านใด ทำให้การสั่งการหรือ การบังคับการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพได้

แต่ในทางกลับกันหากมีคณะกรรมการชุดใหม่ก็อาจจะมีมุมมองดีขึ้นหรือ มุมมองที่แตกต่างออกไป

๕. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลและรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่าง ๆ คณะกรรมการได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ เกี่ยวกับกรณีการกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ควรนำข้อพิจารณาของคณะกรรมการไปพิจารณาประกอบด้วย โดยเฉพาะข้อพิจารณาในส่วนของการกำหนดให้มี “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” ตามแนวคิดของคณะกรรมการ

ร่างรัฐธรรมนูญ และแนวคิดในลักษณะ “รูปแบบผสม” ของคณะกรรมการ เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

๕.๒ กรณีการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น ที่ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระนั้น ควรให้กรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้รับการสรรหามาโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ

๕.๓ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ควรดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่อาจได้รับผลกระทบอย่างรอบด้าน ตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช .... (ฉบับที่ผ่านการลงประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙)

๖. คณะกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... จึงขอเสนอรายงานพร้อมด้วยข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

พลเอก

(ศุภวุฒิ อุตมะ)

เลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาศึกษา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปผลการดำเนินงาน

การพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

ของ

คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๘ ครั้ง ดังนี้

<u>ครั้งที่ ๑</u> วันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	<u>ครั้งที่ ๒</u> วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
<u>ครั้งที่ ๓</u> วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	<u>ครั้งที่ ๔</u> วันพฤหัสบดีที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐
<u>ครั้งที่ ๕</u> วันพฤหัสบดีที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐	<u>ครั้งที่ ๖</u> วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐
<u>ครั้งที่ ๗</u> วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐	<u>ครั้งที่ ๘</u> วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

*****

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการการศึกษา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

ฝ่ายเลขานุการ

นายดิเรก จันท์อินทร์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๔
นางสาวศศิพรรณ พวงพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นายสุริยา อุ่นคำ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นายธีรยุทธ์ ตั้งบุญเกษม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
นายจำเริญ ชุ่มมะโน	นิติกรชำนาญการ
นายสถาพร นพรัตน์	นิติกรชำนาญการ
ว่าที่ ร.ต. ปฐมภณณ์ แป้นจรัสธีร์มี	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวลภัสสรดา เนตรสว่าง	วิทยากรชำนาญการ
นางฉวีจิรา แท่นทอง	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวฉัตรพร ยุกตะเสวี	วิทยากรชำนาญการ
นางสุธาทิพย์ กล้าณรงค์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวคัตลียา ชมชื่น	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางปิยมาภรณ์ ทองปุย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง ในการประชุมกรรมการ
นายสุพัฒน์ โพธิ์เงิน	นิติกรชำนาญการ
นางสาวมาณริกา จันทาโก	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวเนตรนภา นาโควงศ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน